

**СУЧАСНІ ДЖЕРЕЛА ВИНИКНЕННЯ І НАСЛІДКИ НАДЗВИЧАЙНИХ
СИТУАЦІЙ ТЕХНОГЕННОГО, ПРИРОДНОГО, СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО,
ЕКОНОМІЧНОГО, ВІЙСЬКОВОГО І ТРАНСКОРДОННОГО ХАРАКТЕРУ**

**CURRENT SOURCES OF ORIGIN AND CONSEQUENCES OF EMERGENCIES
INDUSTRIAL, NATURAL, SOCIAL, POLITICAL, ECONOMIC, MILITARY AND
TRANSBOUNDARY NATURE**

Студент А.С. Івчук, керівник А.В. Пятова (SSL(E) – E)

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

Анотація. В даній статті розглянуті джерела та наслідки виникнення надзвичайних ситуацій техногенного, природного, соціально-політичного, економічного, військового та транскордонного характеру. Показано, що надзвичайні ситуації часто призводять до значних матеріальних втрат та враження, чи загибелі людей. На основі аналізу цих наслідків автор звертає увагу, що у світі існує велика потреба у розробці та науковому обґрунтуванні заходів з удосконалення та підвищення ефективності функціонування системи захисту населення й територій від наслідків надзвичайних ситуацій, як важливої ланки національної безпеки.

Аннотация. В данной статье рассмотрены источники и последствия возникновения чрезвычайных ситуаций техногенного, природного, социально-политического, экономического, военного и трансграничного характера. Показано, что чрезвычайные ситуации часто приводят к значительным материальным потерям и травмирования, или гибели людей. На основе анализа этих последствий автор обращает внимание, что в мире существует большая потребность в разработке и научном обосновании мер по совершенствованию и повышению эффективности функционирования системы защиты населения и территорий от последствий чрезвычайных ситуаций, как важного звена национальной безопасности.

Annotation. This article describes the sources and consequences of emergency situations of technogenic and natural, socio-political, economic, military, and cross-border nature. It is shown that the emergencies often result in significant financial losses or injury, or death. Based on the analysis of the consequences of the author notes that in the world there is a great need for the development and scientific substantiation of measures to improve and enhance the effectiveness of the system of protection of population and territories from emergency situations, as an important part of national security.

Запобігання або мінімізація наслідків надзвичайних ситуацій дуже важливі для національної безпеки. В даній статті детально розкриваються теми про джерела та наслідки виникнення цих надзвичайних ситуацій.

Ціллю даної статті є розгляд сучасних джерел та наслідків виникнення надзвичайних ситуацій техногенного, природного, соціально-політичного, економічного, військового і транскордонного характеру.

Техногенні надзвичайні ситуації виникають у результаті раптового виходу з ладу машин, механізмів та агрегатів. Основними причинами виробничих аварій є безвідповідальне ставлення проектувальників до вимог техніки безпеки. Техногенні

надзвичайні ситуації супроводжуються значними порушеннями виробничого процесу, вибухами, утворенням осередків пожеж, радіоактивним, хімічним чи біологічним зараженням місцевості, які призводять чи можуть призвести до значних матеріальних втрат та враження чи загибелі людей.

Природна надзвичайна ситуація - це обстановка на визначеній території або акваторії, що склалася у разі виникнення джерела природної надзвичайної ситуації, яка може потягти або потягла за собою людські жертви, завдати шкоди здоров'ю людей і довкіллю, а також призвести до значних матеріальних втрат і порушення життєдіяльності людей. Причинами можуть бути небезпечні геологічні, тектонічні, метеорологічні, гідрологічні морські та прісноводні явища.

Надзвичайні ситуації соціально-політичного характеру зумовлюються виникненням різного роду соціальних конфліктів, в основі яких є зіткнення двох чи більше різноспрямованих сил з метою реалізації їх інтересів за умов протидії. Джерелами конфлікту можуть бути: соціальна нерівність, яка існує в суспільстві, система поділу влади, матеріальних благ, політичних інтересів тощо. До соціально-політичних небезпек належать: тероризм, захоплення заручників та важливих об'єктів, виникнення локальних військових конфліктів на міжетнічній, релігійній основі, епідемії тощо.

Економічна надзвичайна ситуація це крах існуючої економічної системи, причиною якої є перехід від одного стійкого стану соціальної системи до іншого шляхом біфуркацій (катастроф) з негативними для більшості населення наслідками та різким погіршенням індикаторів сталого розвитку. Передумовою економічної надзвичайної ситуації є політична, соціальна, правова, національна, духовна, демографічна кризи. Наслідки економічної надзвичайної ситуації носять каскадний характер і загрожують існуванню загальнолюдським цінностям.

Надзвичайні ситуації воєнного характеру - це ситуації, пов'язані з наслідками застосування зброї масового ураження або звичайних засобів ураження, під час яких виникають вторинні фактори ураження населення внаслідок зруйнування атомних і гідроелектричних станцій, складів і сховищ радіоактивних і токсичних речовин та відходів, нафтопродуктів, вибухівки.

Транскордонні надзвичайні ситуації – це загрози ураження населення і навколишнього середовища, що можуть існувати від радіаційних, хімічних, гідродинамічних та інших об'єктів в межах прикордонних територій. Наслідками надзвичайних ситуацій транскордонного характеру можуть бути природні надзвичайні

ситуації, як забруднення вод а атмосфери; соціальні і терористичні надзвичайні ситуації, як перевезення зброї та наркотиків; воєнні та політичні надзвичайні ситуації. У світі існує велика потреба у розробці та науковому обґрунтуванні заходів з удосконалення та підвищення ефективності функціонування системи захисту населення й території від наслідків надзвичайних ситуації, як важливої ланки національної безпеки. Це пов'язано з удосконаленням методології і методики наукових досліджень проблем надзвичайних ситуації та створенням механізму попередження надзвичайних ситуації або подолання й мінімізації їхніх наслідків.

ЕКОНОМІЧНІ МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ ECONOMIC METHODS OF MANAGEMENT OF LABOUR GUARD

Г.Г. Капленко ¹⁾, С.П. Дмитрюк²⁾

¹⁾ Придніпровська академія будівництва та архітектури

²⁾ Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Анотація. Стаття розкриває сутність економічних методів управління охороною праці, їх вплив на умови та стан охорони праці, зацікавленість роботодавця в їх застосуванні. Дослідження економічних методів управління охороною праці та економічних аспектів поліпшення стану охорони праці нині є дуже актуальним, адже питання, які стосуються визначення економічного значення поліпшення умов охорони праці в ринковій системі господарювання, займають значне місце в дослідженнях економістів. Економічні методи управління охороною праці в широкому розумінні цього поняття – це не лише методи, а і система методів, форм, засобів і заходів впливу на стан безпеки, і гігієни праці та виробничого середовища з урахуванням економічних законів та економічних інтересів усіх учасників виробничого процесу і суспільства в цілому для досягнення головної мети охорони праці: створення безпечних умов праці й збереження життя та здоров'я людини в процесі трудової діяльності.

Ключові слова: метод; умови праці; управління; економічні аспекти поліпшення стану охорони праці; проблеми охорони праці

Аннотация. Статья раскрывает сущность экономических методов управления охраной труда, их влияние на условия и состояние охраны труда, заинтересованность работодателя в их применении. Исследование экономических методов управления охраной труда и экономических аспектов улучшения состояния охраны труда в настоящее время является очень актуальным, ведь вопросы, которые касаются определения экономического значения улучшения условий охраны труда в рыночной системе ведения хозяйства, занимают значительное место в исследованиях экономистов. Экономические методы управления охраной труда в широком понимании этого понятия – это не только методы, но и система методов, форм, средств и мероприятий влияния на состояние безопасности, и гигиены труда и производственной санитарии, с учетом экономических законов и экономических интересов всех участников производственного процесса и общества в целом для достижения главной цели охраны труда: создание безопасных условий труда и сохранения жизни и здоровья человека в процессе трудовой деятельности.